

Ručení společníků veřejné obchodní společnosti, akcesorický závazek

Povahu akcesorického závazku vedle ručitelského závazku má i závazek k úhradě smluvní pokuty, nebo závazek na zaplacení úroku či úroku z prodlení, které jsou podle ustanovení § 121 odst. 3 obč. zák. příslušenstvím pohledávky. I úrokový závazkový vztah je vztahem akcesorickým, jehož vznik je podmíněn platným závazkovým vztahem hlavním. Ručení společníků veřejné obchodní společnosti není omezeno jen na hlavní závazky, ale vztahuje se na všechny závazky společnosti, tedy i na závazky akcesorické, jakým je ručitelský závazek společnosti. Obsah takového ručitelského závazku společníků je dán nejen obsahem a rozsahem závazku dlužníka, ale i obsahem a rozsahem ručitelského závazku společnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 5089/2009, ze dne 14.12.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Ing. P. V., zastoupeného JUDr. Z. P., advokátem se sídlem ve V.M., proti žalovaným 1) RSDr. L. M., zastoupenému Mgr. P. F., advokátkou se sídlem v L. a 2) Z. spol. s r. o., se sídlem v O., zastoupené Mgr. P. P., advokátem se sídlem v O., o zaplacení částky 1,808.450,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 57 C 49/2004, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. dubna 2009, č. j. 15 Co 185/2008-289, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. dubna 2009, č. j. 15 Co 185/2008-289, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se žalobou doručenou soudu 12. prosince 2003 (po její změně připuštěné soudem prvního stupně) domáhal po žalovaných jako bývalých společnících veřejné obchodní společnosti ručících za závazky společnosti zaplacení částky 1,700.000,- Kč s 18% úrokem z prodlení od 23. listopadu 1998 do zaplacení a částky 108.450,- Kč. Žalobu odůvodnil tím, že uzavřel se S. L. (dále jen „dlužník“) a společností L. v. o. s., identifikační číslo 47 98 66 54 (dále jen „společnost“) jako „garantem“ tři smlouvy o půjčce. Podle smlouvy o půjčce ze dne 18. srpna 1995 půjčil dlužníkovi 400.000,- Kč a dlužník se zavázal tuto částku vrátit do 19. listopadu 1995, na základě smlouvy o půjčce uzavřené 24. srpna 1995 půjčil dlužníkovi 1,000.000,- Kč s termínem vrácení do 24. listopadu 1995 a podle smlouvy o půjčce z 5. října 1995 půjčil dlužníkovi 300.000,- Kč, které měly být vráceny do 25. října 1995. Dlužník ani společnost dlužnou částku v celkové výši 1,700.000,- Kč neuhradili. Žalobce se domáhal zaplacení této částky v řízeních vedených proti dlužníkovi i společnosti jako ručitelce u Obvodního soudu pro Prahu 8. Rozsudky tohoto soudu ze dne 16. listopadu 1999 ve věci sp. zn. 12 C 282/98, sp. zn. 12 C 260/98 a sp. zn. 12 C 287/98 byli dlužník i společnost zavázáni k úhradě celkové částky 1,700.000,- Kč s úroky z prodlení a k náhradě nákladů řízení ve výši 108.450,- Kč. Po právní moci rozsudků dlužník, jehož pobyt není znám, ani společnost přisouzenou částku a náhradu nákladů řízení neuhradili, žalobce proto požaduje zaplacení po společnících společnosti z titulu jejich ručení podle ustanovení § 86 a § 87 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“).

Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 10. října 2007, č. j. 57 C 49/2004-180, uložil žalovaným zaplatit žalobci částku 1,808.450,- Kč s 18% úrokem z prodlení z částky 1,700.000,- Kč od 23. listopadu 1998 do zaplacení s tím, že plněním jednoho ze žalovaných zaniká v rozsahu tohoto plnění

povinnost druhého (výrok I.), rozhodl o nákladech řízení (výrok II.) a o povinnosti žalovaných zaplatit státu soudní poplatek (výrok III.).

Soud prvního stupně vyšel z toho, že mezi žalobcem a dlužníkem byly uzavřeny tři smlouvy o půjčce ve dnech 18. srpna 1995, 24. srpna 1995 a 5. října 1995 podle ustanovení § 657 občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), na jejichž základě žalobce půjčil dlužníkovi částku 400.000,- Kč, 1.000.000,- Kč a 300.000,- Kč a dlužník se zavázal půjčky a smluvní odměnu ve výši 10 % měsíčně z poskytnutých finančních částek vrátit do doby uvedené ve smlouvách. V člancích 4 smluv o půjčce se společnost v souladu s ustanovením § 546 obč. zák. zavázala pro případ, že dlužník nebude schopen v termínu splatit dlužnou částku navýšenou o smluvní odměnu, splatit tuto částku tak, aby věřiteli nevznikla škoda s prodlením platby, to znamená v termínu uvedeném ve smlouvě o půjčce. O povinnosti dlužníka a společnosti zaplatit žalobci částku 1.700.000,- Kč již bylo rozhodnuto, a to třemi rozsudky Obvodního soudu v Prahu 8 ze dne 16. listopadu 1999, sp. zn. 12 C 260/98, sp. zn. 12 C 282/98 a sp. zn. 12 C 287/98, které nabyly právní moci dne 6. května 2000. Těmito rozsudky byla dlužníkovi a společnosti jako ručitelce uložena i povinnost k náhradě nákladů řízení žalobci v celkové výši 108.450,- Kč. Dlužník ani společnost povinnost uloženou rozsudky nesplnili. První žalovaný byl společníkem společnosti v době od 6. dubna 1995 do 15. dubna 1997 a druhá žalovaná v době od 18. března 1994 do 6. dubna 1999.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalovaní jako společníci veřejné obchodní společnosti ručí solidárně podle ustanovení § 86 a § 87 obch. zák. za závazek společnosti veškerým svým majetkem. Žalovaní jako zákonní ručitelé byli vyzváni k úhradě dlužné částky nejpozději doručením žaloby. Oběma žalovaným byla žaloba doručena do vlastních rukou dne 25. srpna 2004.

Námítku promlčení, vznesenou žalovanými, soud prvního stupně neshledal důvodnou s tím, že na vztah mezi věřitelem a společníky veřejné obchodní společnosti je nutno použít ustanovení obchodního zákoníku o promlčení. Splatnost půjček byla ve smlouvách dohodnuta na 25. října 1995, 19. listopadu 1995 a 24. listopadu 1995. Podle ustanovení § 310 obch. zák. se právo věřitele vůči ručiteli nepromlčí před promlčením práva vůči dlužníkovi, přičemž stavení a přerušování promlčecí doby má účinky i vůči ručiteli. K promlčení práva věřitele proti dlužníkovi nedošlo, když nabytím právní moci rozsudků Obvodního soudu pro Prahu 8 ve věcech vedených pod sp. zn. 12 C 260/98, 12 C 282/98 a 12 C 287/98 (žaloby byly podány v roce 1998) začala podle ustanovení § 110 odst. 1 obč. zák. běžet nová desetiletá promlčecí doba, poněvadž vztah mezi věřitelem a dlužníkem a věřitelem a společností jako ručitelkou je vztahem občanskoprávním, když jde o závazek ze smlouvy o půjčce uzavřené podle ustanovení § 657 obč. zák. Není tak promlčeno ani právo věřitele vůči ručitelům - společníkům veřejné obchodní společnosti, kteří ručí za závazky společnosti podle ustanovení § 86 a § 87 obch. zák. společně a nerozdílně.

K odvolání žalovaných Krajský soud v Ostravě v záhlaví označeným rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích I. a II. tak, že žalobu zamítl a žalobci uložil zaplatit žalovaným náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně (první výrok), ve výroku III. rozsudek soudu prvního stupně zrušil (druhý výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (třetí a čtvrtý výrok).

Odvolací soud považoval právní závěr soudu prvního stupně, podle něhož žalovaní jako společníci veřejné obchodní společnosti ručí za závazky společnosti podle ustanovení § 86 a § 87 obch. zák. veškerým svým majetkem, i když o ručitelském závazku společnosti vůči žalobci již bylo pravomocně rozhodnuto rozsudky Obvodního soudu pro Prahu 8, za nesprávný. Uvedl, že z obsahu spisu i odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně jednoznačně vyplývá, že společnost nebyla dlužníkem žalobce, ale ručitelem jeho dlužníka ve smyslu ustanovení § 546 obč. zák., a proto soud prvního stupně pochybil, vyložil-li ustanovení § 86 obch. zák. tak, že zákonné ručení společníků veřejné obchodní společnosti se vztahuje i na ručitelství závazek této společnosti, který má akcesorickou a subsidiární povahu ve vztahu k závazku hlavnímu (závazku dlužníka vůči žalobci jako věřiteli). Vznik

zákonného ručení společníků veřejné obchodní společnosti je spojen s existencí závazků společnosti vzniklých ze závazkových vztahů, z nichž společnosti vzniká povinnost splnit určitý závazek (dluh) a věřiteli vzniká právo na plnění (pohledávka) od společnosti jako dlužníka. Institut ručení je zajišťovacím institutem, přičemž občanský zákoník ani obchodní zákoník neupravuje zajištění ručitelského závazku ručením. Skutečnost, že pravomocnými rozsudky Obvodního soudu pro Prahu 8 byla společnost zavázána k zaplacení částky 1,700.000,- Kč s příslušenstvím, které ve smyslu ustanovení § 121 odst. 3 obč. zák. tvoří také náhrada nákladů řízení ve výši 108.450,- Kč, na právním postavení veřejné obchodní společnosti jako ručitele a na povaze tohoto plnění z titulu ručení neměla žádný vliv a z toho plyne, že zákonné ručení žalovaných jako společníků společnosti nevzniklo.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, odkazuje co do přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) a co do důvodů na ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) a odst. 3 o. s. ř.

Dovolatel nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, podle něhož zákonné ručení společníků veřejné obchodní společnosti se týká jen hlavních závazků společnosti, nikoliv akcesorických, jakým je i ručitelství závazek. Uvádí, že závazky vznikají z právních úkonů, např. ze smluv, a v projednávané věci byla společnost smluvní stranou smluv o půjčkách, neboť se zavázala zprostředkovat uzavření smluv o půjčkách a zaplatit dluh za dlužníka v případě, že dlužník tak neučiní. Zastává názor, že ručení je rovněž závazek, jak o tom svědčí i zařazení ručení v části třetí obchodního zákoníku obsahující úpravu obchodních závazkových vztahů. Podle ustanovení § 86 obch. zák. společníci veřejné obchodní společnosti ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně. Zákon nevyčleňuje, za které závazky společníci ručí a které jsou z ručení snad vyňaty. Společníci tak ručí za veškeré závazky společnosti. Podle názoru dovolatele rozhodnutími Obvodního soudu pro Prahu 8 ve věcech sp. zn. 12 C 260/98, 12 C 282/98 a 12 C 287/98 se společnost stala jeho dlužníkem, ať jí vznikla povinnost zaplatit dovolateli peněžní částku z jakéhokoliv důvodu. Jelikož společnost tak neučinila, požaduje úhradu po jejích společnících jako ručitelích. Proto navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

První žalovaný považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné a dovolání za nedůvodné.

Druhá žalovaná se rovněž ztotožňuje se závěry odvolacího soudu a navrhuje, aby dovolání bylo zamítnuto.

Se zřetelem k datu vydání rozhodnutí odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 12. čl. II přechodných ustanovení části první zákona č. [7/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony - občanský soudní řád ve znění účinném do 30. června 2009.

Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, a je i důvodné.

Nejvyšší soud, jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem a jeho obsahovým vymezením (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.), přezkoumal rozhodnutí odvolacího soudu zejména co do správnosti právního posouzení věci.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Z ustanovení § 86 obch. zák. (ve znění účinném k datu uzavření smluv o půjčce, které nedoznalo změny) vyplývá, že veřejná obchodní společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem.

Společníci ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně.

Podle ustanovení § 87 odst. 2 obch. zák. jestliže zanikne účast společníka za trvání společnosti, ručí jen za závazky, které vznikly před zánikem jeho účasti.

Odvolací soud založil své rozhodnutí na závěru, že zákonné ručení společníků veřejné obchodní společnosti upravené v ustanovení § 86 obch. zák. se nevztahuje na ručitelský závazek této společnosti, který má akcesorickou a subsidiární povahu ve vztahu k závazku hlavnímu.

S odvolacím soudem lze souhlasit v tom, že ručitelský závazek je závazkem akcesorickým a subsidiárním k závazku hlavnímu, nikoliv však v tom, že ručení společníků veřejné obchodní společnosti je omezeno jen na hlavní závazek společnosti. Z citovaného ustanovení zákona nevyplývá, že ručení společníků se týká jen hlavních závazků společnosti a nevztahuje se na závazky akcesorické, tedy ty, které vznikají tehdy, vznikl-li platně také hlavní závazek, k jejímuž zajištění slouží. Povahu akcesorického závazku vedle ručitelského závazku má i závazek k úhradě smluvní pokuty, nebo závazek na zaplacení úroku či úroku z prodlení, které jsou podle ustanovení § 121 odst. 3 obč. zák. příslušenstvím pohledávky. I úrokový závazkový vztah je vztahem akcesorickým, jehož vznik je podmíněn platným závazkovým vztahem hlavním. Podle názoru odvolacího soudu by se tak ručení společníků veřejné obchodní společnosti upravené v ustanovení § 86 obch. zák. nevztahovalo ani na závazek společnosti zaplatit smluvní pokutu nebo na závazek zaplatit úroky či úroky z prodlení. Takový závěr však z ustanovení § 86 obch. zák. učinit nelze. Ručení společníků není omezeno jen na hlavní závazky, ale vztahuje se na všechny závazky společnosti, tedy i na závazky akcesorické, jakým je ručitelský závazek společnosti. Přitom obsah tohoto ručitelského závazku společníků je dán nejen obsahem a rozsahem závazku dlužníka, ale i obsahem a rozsahem ručitelského závazku společnosti.

Přestože dovolatel v dovolání uvádí, že uplatňuje i dovolací důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a odst. 3 o. s. ř., tj. že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, žádné konkrétní námitky podřaditelné pod tyto dovolací důvody neuvedl.

Jelikož závěr odvolacího soudu, na němž své rozhodnutí založil, není správný, Nejvyšší soud jej bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)